

Sunde klove danner grundlaget for et langt soliv

Sundhed: Klov- og benproblemer er en hyppig årsag til aflivning af søer. Det er vigtigt at sætte ind med forebyggende tiltag.

Konklusion

- Søer med klovproblemer er vanskelige at redde med medicinsk behandling. Besætninger med klovproblemer skal have en strategi for at komme problemet til livs og dermed øge sooverlevelsen.

Af Hanne Bak, specialkonsulent, haba@seges.dk

Benproblemer er en hyppig årsag til aflivning af søer. Når årsagen til aflivningen registreres i for eksempel Agrosoft eller Cloudfarms, bruges ofte samlediagnosen 'benproblemer', men i disse registreringer gemmer der sig omkring 20 procent søer, som i virkeligheden har problemer med klovene. I en Seges-afprøvning, hvor der blev obduceret ben og klove fra søer i fire besætninger, hvor søerne havde hyppige klovproblemer, viste det sig, at klovinfektioner ofte havde en kronisk karakter, så de ikke ville kunne behandles med antibiotika. Desuden var søer med klovbylder og andre infektioner i klovområdet meget vanskelige at opdage, da en del lettere halte søer havde voldsomme og uoprettelige skader inde i klovene. Infektioner inde i klovene havde ofte udgangspunkt i en ydre skade, for eksempel en revnet klov eller et sår i området mellem klov og hud (kronranden).

Det er tidligere påvist, at forekomsten af klovskader hos

halte søer kun er marginalt højere end hos ikke-halte søer (65 procent mod 57 procent), så der er ikke en tydelig sammenhæng mellem klovlesioner og halthed. Derimod stiger antallet af infektioner i klovene med stigende antal klovskader, så selv om klovskaderne i sig selv ikke nødvendigvis giver anledning til halthed, vil de alvorlige skader kunne øge hyppigheden af klovinfektioner. Derfor anses det for relevant at screene besætninger med klovproblemer for forekomst af forskellige typer klovskader, da forekomsten vil kunne udpege søer med risiko for infektioner.

Søerne bør ikke opholde sig i gødeområdet, fordi fugt og ammoniak nedbryder klovene og medfører klovskader.

Tidlig identifikation af søer med klovinfektion kan ofte kun opnås ved, at personalet løbende observerer og undersøger søer med skader på klovene for tegn på begyndende infektion. Dermed kan en passende behandling sættes i gang, før infektionen breder sig til dybere liggende væv. I afprøvningen sås der ikke tegn på tilstedeværelse af bestemte bakterier i besætninger, der oplevede problemer med klovbylder.

Fordi klovinfektioner er svære at behandle medicinsk, er det vigtigt at forebygge ved at sikre en god klov sundhed hos søerne. Mange studier

Klovinfektioner er svære at se på det levende dyr. Ved obduktion af denne klov sås en kronisk infektion med nedbrydning af tåknoglen.

er har vist langt højere risiko for klovinfektioner i besætninger med dårlig stihygge med høje niveauer af ammoniak, fordi kvaliteten og styrken af hornet, som danner selve klov, bliver nedsat af det fugtige miljø. Samtidig er det vigtigt at begrænse forekomsten af skader på klovene, både ved at reducere omfanget af slagsmål mellem søerne og ved at have søer med 'gode ben', som ikke så let skrider ud og får klovskader. Klovbeskæring vil i nogle tilfælde kunne rette op på uheldig benstilling eller skævt slid på klovene, men det er samtidig vigtigt, at man er konsekvent med at få udsat søer med ringe klove i tide, så de kan gå til slagtning i stedet for at måtte aflives.

Nedenstående fem punkter vil hjælpe til en bedre klov sundhed:

1. Forebyg ved løbende selektion af polte, og giv poltene optimale forhold under opvæksten.

2. Forebyg ved at udsætte dyr med udfordret benstilling eller dårlige klove. Vurder polte/gylte/søers benstilling hver gang, de flyttes.

3. Forebyg klovskader efter slagsmål i forbindelse med dannelsen af rangorden ved at have stabile grupper, skridsikkert underlag og gode flugtmuligheder. Ekstra folder de første dage kan også reducere kampene.

4. Forebyg dårlig kvalitet af klove ved, at søerne ligger i tørre lejer med mange attraktive liggepladser, gødningslem og hyppig overbrusning.

5. Forebyg ved klovbeskæring. Udvælg søer til beskæring i farestalden, hvor de ligger ned, så hele kloven kan inspiceres.

Fakta

Forebyggelse af klovproblemer:

- Omhyggelig selektion af polte
- Udsættelse af gylte og søer med dårlig benstilling
- Reduktion af slagsmål ved sammenblanding
- Tørt og rent miljø i stierne
- Klovbeskæring af problemsøer